

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Socialdepartementet
Fredsgatan 8
111 52 Stockholm
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för spelprevention och
samordning ANDTS
Emma Lindholm

Datum

2024-03-22

Vårt ärendenummer

05031-2023

Ert ärendenummer

S2023/03032

För Barn och Unga i Samhällsvård (SOU 2023:66)

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att lämna synpunkter på utredningen "För barn och unga i samhällsvård" (SOU 2023:66). Folkhälsomyndigheten tillstyrker utredningens förslag i sin helhet. Utifrån myndighetens uppdrag och folkhälsopolitikens mål om att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen lämnar myndigheten en övergripande kommentar och särskilda kommentarer till tre förslag.

Övergripande kommentar

Folkhälsomyndigheten bedömer att ökad styrning och tydligare reglering kan bidra till ökad jämlikhet i hälsa. Myndigheten ser positivt på ett stärkt och förtydligt ansvar för att samhällsvården av barn och unga beaktar vikten av gynnsamma uppväxtförhållanden, tillgodoser behov av kontakt med närstående och stöd till föräldrar samt betonar betydelsen av skolgång och utbildning. Myndigheten välkomnar även förslag om kontinuerligt och systematiskt utvecklings- och förbättringsarbete på nationell nivå för att stärka vårdkedjan och göra vården så trygg och meningsfull som möjligt. Myndigheten bedömer dock att det tydligare bör omfatta arbete för en mer jämlik vård beaktat individens förutsättningar och oavsett var i landet vården ges. Myndigheten vill uppmärksamma vikten av att uppföljningen samordnas då flera av förslagen har bäring på folkhälsopolitikens målområden såsom kunskaper, kompetenser och utbildning, kontroll, inflytande och delaktighet, samt en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Detta är i linje med intentionerna i barnkonventionens artikel 24 om bästa möjliga hälsa. Myndigheten välkomnar även de förslag och bedömningar som rör insatser för att förbättra hälsan hos barn och unga i samhällsvård genom till exempel reglering av hälsoundersökningar samt hälso- och sjukvård på basnivå i särskilda ungdomshem.

Särskilda kommentarer

4.4.8 Forskning

Folkhälsomyndigheten delar utredningens bedömning att förutsättningarna för forskning om samhällsvård m.m. särskilt bör uppmärksammas inför nya nationella forskningsprogram. Det överensstämmer med myndighetens förslag i remissvar avseende SOU 2023:59 om att finansiering av forskning bör vara behovsstyrd och adressera komplexa samhällsutmaningar samt att den tvärvetenskapliga forskningen behövs för målet om en god och jämlik hälsa.

5.5.7 Socialnämnden ska följa upp om hälsoundersökning och bedömning av extra anpassningar eller särskilt stöd i skolan har genomförts

Folkhälsomyndigheten tillstyrker att den föreslagna bestämmelsen införs och vill understryka vikten av hälsoundersökning där både den fysiska och psykiska hälsan undersöks. Här utgår myndigheten bland annat från enkätundersökningen Skolbarns hälsovanor som visar att barn i samhällsvård oftare är utsatta för mobbning i skolan, har något sämre levnadsvanor och är mindre tillfreds med livet jämfört med övriga barn. Det måste också finnas möjlighet att ge vård och stöd motsvarande de behov som eventuellt upptäcks under hälsoundersökningen. Av särskild vikt är att säkerställa grundläggande kunskap om psykisk ohälsa och suicidalitet finns i alla delar av vården och omsorgen av barn och unga i samhällsvård. Ur ett suicidpreventivt perspektiv är det viktigt att individuellt utformade insatser sätts in så tidigt som möjligt vid tecken på psykisk ohälsa. Detta för att förebygga utveckling av, försämring eller återinsjuknande i ett psykiatriskt tillstånd eller annat som kan medföra risk för suicidalitet.

6.6.23 Förslag för att öka användandet av nätverkshem

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget utifrån dess avsedda effekt, men vill väcka frågan om bestämmelsens formulering kan leda till oönskade resultat. Utredningen framhåller att barnets bästa ska vara avgörande vid val av familjehem i enlighet med 1 kap. 2 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453). Men den föreslagna paragrafen reglerar vilket beslut socialnämnden ska fatta om nätverkshemmet kan antas tillgodose barnets behov – i sådana fall *ska* samhällsvården ske där. Myndigheten undrar om en prövning av barnets bästa utifrån en annan paragraf kan upphäva detta tvingande krav. Det bör därför övervägas om förslaget kan omformuleras på ett sätt som möjliggör individuell bedömning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Karin Tegmark Wisell. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Josefin P Jonsson, enhetschefen Anna Månsdotter, samt chefsjuristen Bitte Bråstad deltagit. Utredaren Emma Lindholm har varit föredragande.

Folkhälsomyndigheten

Emma Lindholm